

Lisa 4.

Lugupeetud lapsevanem!

Soovin Teie nõusolekut Teie lapse (ees- ja perekonnanimi) _____ järjekordseks (korduv)vaktsineerimiseks vastavalt riiklikule immuniseerimiskavale **difteeria, teetanuse, läkaköha ja poliomüeliidi** vastu.

Immuniseerimiseks kasutatakse difteeria, teetanuse, läkaköha ja poliomüeliidi vastast liitvaktsiini (**DTPa-IPV**).

Lapsele tehakse üks süst õlavarre piirkonda. Vaktsineerimisjärgseteks kõrvalnähtudeks võivad olla punetus, valulikkus ja turse süstimiskohas. Harvem võib esineda palavik, pea- ja lihasevalu, halb enesetunne ning väga harva ka nõgestõve lööve. Ülalmainitud nähud kaovad tavaliselt kahe-kolme päeva jooksul.

Üldinfo difteeria, teetanuse, läkaköha ja poliomüeliidi kohta on lisatud.

Küsimuste korral helistage tel. _____, E-R kell _____
või kirjutage e-aadressile _____

Kooliõde _____

Lapsevanem _____
(ees- ja perekonnanimi)

Olen nõus: _____
(kuupäev, allkiri)

Difteeria

Mis on difteeria?

Difteeria ehk kurgutõbi on äge bakteriaalne nakkushaigus.

Kuidas võib nakatuda?

Nakkuse allikaks on haige inimene või bakterikandja. Haigus levib otsese kontakti kaudu inimeselt inimesele, samuti piisknakkusena köhimisel ja aevastamisel. Difteeriasse võib nakatuda igas eas inimene.

Millised on difteeria haigusnähud?

Peamised kliinilised sümptomid on palavik, tursunud lümfisõlmed, kurguvalu, neuropaatia, häälekaotus, köha, hingamispuudulikkus, neelamisraskused. Tüsistustest on haaratud neerud, süda ja närvisüsteem, võib esineda ka pehme suulae lihaste halvatus ja kopsupõletik. Riikides, kus rutiinset vaktsineerimist ei teostata, ulatub suremus difteeriasse 1,5-25 %-ni.

Kuidas hoiduda haigestumisest?

Kõige efektiivsemalt kaitsevad lapsi nakatumise eest õigeaegselt teostatud vaktsineerimised. Eestis vaktsineeritakse lapsi, noorukeid ja täiskasvanuid difteeria vastu rutiinselt immuniseerimiskava kohaselt järgnevalt:

<i>Vanus</i>	<i>Vaktsiini annus</i>
3 kuud	1. annus
4,5 kuud	2. annus
6 kuud	3. annus
2 aastat	4. annus (esimene korduvvaktsineerimine)
6-7 aastat	5. annus (teine korduvvaktsineerimine)
15-17 aastat	6. annus (kolmas korduvvaktsineerimine)
25, 35 jne	iga 10 aasta järel.

Difteeria esinemine Eestis

Viimati diagnoositi difteeriat Eestis aastatel 2000 ja 2001, kummalgi aastal 2 juhtu. Risk haigestuda on olemas, kuna mitmetes Euroopa riikides (eriti just Lätis, Ukrainas ja Venemaal) on haigestumine viimastel aastatel küllaltki kõrgel tasemel.

Teetanus

Mis on teetanus?

Teetanus ehk kangestuskramptõbi on bakteriaalne nakkushaigus.

Kuidas võib nakatuda?

Nakatuda võib haigustekitajat sisaldavate pinnaseosade sattumisel kriimistusse või haava.

Millised on teetanuse haigusnähud?

Teetanusele on iseloomulik suurenenud lihastoonus ja spasmid. Tavaliselt algab teetanus mälumislihaste spasmiga, millele järgnevad neelamisraskus, kaela-, õla- ja seljalihaste jäikus. Hiljem on haaratud kõik tahtele alluvad lihased. Kergematel juhtudel on haigus ravitav, raskematel lõpeb surmaga.

Kuidas hoiduda haigestumisest?

Kõige kindlam ennetamisviis on vaktsineerimine.

Eestis vaktsineeritakse lapsi, noorukeid ja täiskasvanuid teetanuse vastu rutiinselt immuniseerimiskava kohaselt järgnevalt:

<i>Vanus</i>	<i>Vaktsiini annus</i>
3 kuud	1. annus
4,5 kuud	2. annus
6 kuud	3. annus
2 aastat	4. annus (esimene korduvvaktsineerimine)
6-7 aastat	5. annus (teine korduvvaktsineerimine)
15-17 aastat	6. annus (kolmas korduvvaktsineerimine)
25, 35 jne	iga 10 aasta järel.

Vaktsiin on väga kõrge immunogeensusega, vaktsinatsioonijärgne immuunsus kestab vähemalt 5 aastat.

Esinemine Eestis

Tänu vaktsineerimisele on Eestis haigestumine peaaegu kadunud, viimastel aastatel registreeritakse 1-2 haigusjuhtu aastas.

Läkaköha

Mis on läkaköha?

Läkaköha on äge hingamisteede nakkushaigus, mida iseloomustavad pikka aega, nädalaid ja isegi kuid kestvad köhahood. Läkaköha kutsutakse ka 100 päeva köhaks. Läkaköha on eriti ohtlik imikutele, enamuse surmajuhte on alla 3 kuu vanuste imikute hulgas.

Kuidas võib nakatuda?

Nakkuse allikaks on haige inimene. Haigus levib otsese kontakti kaudu inimeselt inimesele, samuti piisknakkusena köhimisel ja aevastamisel. Läkaköhasse võib nakatuda igas eas inimene.

Millised on läkaköha haigusnähud?

Esimesed haigusnähud on sarnased külmetushaigusele – nohu, aevastamine, väike palavik, kurguvalu ja kerge köha. Köha muutub järk-järgult tugevamaks, ühe-kahe nädala pärast kujuneb välja aeglaselt intensiivistuv, läkaköhale iseloomulik hootine köha. Väikelastele on tüüpiline köhahoo lõpus vilinaga sissehingamine, köhahoog võib lõppeda ka oksendamisega. Köhahood esinevad sageli öösiti.

Läkaköha läbipõdemise järgne immuunsus ei ole eluaegne ja läkaköha võib elu jooksul põdeda rohkem kui üks kord.

Kuidas hoiduda haigestumisest?

Kõige kindlam ennetamisviis on vaksineerimine. Läkaköha vaktsiini manustatakse lastele liitvaktsiini koosseisus. Vastavalt immuniseerimiskavale vaksineeritakse lapsi ja noorukeid läkaköha vastu rutiinselt järgnevalt:

<i>Vanus</i>	<i>Vaktsiini annus</i>
3 kuud	1. annus
4,5 kuud	2. annus
6 kuud	3. annus
2 aastat	4. annus (esimene korduvvaktsineerimine)
6-7 aastat	5. annus (teine korduvvaktsineerimine)
15-17 aastat	6. annus (kolmas korduvvaktsineerimine)

Ka läkaköha vaksineerimise järgselt tekkinud immuunsus ei ole eluaegne, kestab see tavaliselt 5-7 aastat. Läkaköha vastu vaksineeritud lastel ja täiskasvanutel on haiguse kulg kergem ja sageli ebatüüpiline.

Läkaköha esinemine Eestis

Pärast vaksineerimise rakendamist langes Eestis haigestumine läkaköhasse rohkem kui 25 korda. Viimane surmajuht registreeriti Eestis 2007. aastal (ühekuune vaksineerimata laps perekonnast, kus varem haigestusid kaks perekonnaliiget).

Poliomüeliit

Mis on poliomüeliit?

Poliomüeliit ehk lastehalvatustõbi, on äge viiruslik nakkushaigus, mida iseloomustavad üldintoksikatsiooni nähud ning sageli ka kesknärvisüsteemi kahjustus, mis avaldub lõdva halvatusena.

Kuidas võib nakatuda?

Nakkusallikas on haige inimene või viirusekandja, kes eritab viirusi roojaga ja ülemiste hingamisteede sekreediga. Nakkuse ülekande toimub inimeselt inimesele peamiselt saastunud toiduga, vee ja esemetega või õhu kaudu.

Millised on poliomüeliidi haigusnähud?

Riskirühmaks on põhiliselt alla 5-aastased lapsed. Ehkki poliomüeliit on valdavalt laste haigus, haigestuvad sellesse ka täiskasvanud. Tüüpilisteks nähtudeks on valud erinevates kehapiirkondades, eriti seljas, lülisamba komplemisel ja pea või seljalihaste painutamisel. Sageli esinevad valud just nendes jäsemetes, kus hiljem kujunevad halvatused. 1/200 juhtudest tekib halvatus, mis 5-10% lõpeb surmaga. Ligikaudu ¼ paralüütilise haigusekuluga haigetest jäävad invaliidideks.

Kuidas hoiduda haigestumisest?

Kõige kindlam ennetamisviis on vaktsineerimine. Poliomüeliidi vaktsiini manustatakse lastele liitvaktsiini koosseisus. Vastavalt immuniseerimiskavale vaktsineeritakse lapsi ja noorukeid poliomüeliidi vastu rutiinselt järgnevalt:

<i>Vanus</i>	<i>Vaktsiini annus</i>
3 kuud	1. annus
4,5 kuud	2. annus
6 kuud	3. annus
2 aastat	4. annus (esimene korduvvaktsineerimine)
6-7 aastat	5. annus (teine korduvvaktsineerimine)

Immuniseerimiseks kasutatakse inaktiveeritud poliomüeliidi vaktsiini (IPV), mis sisaldab inaktiveeritud viirusi, mis ei põhjusta haigestumist. Vaktsiini kaitseefektiivsus on 99%. IPV vaktsiini manustatakse lastele kas monovaktsiinina või liitvaktsiini koosseisus. Arvatakse, et vaktsineerimisjärgne immuunsus säilib eluaegselt, kui lastele on manustatud kõik riikliku immuniseerimiskavaga määratud vaktsiini annused.

Poliomüeliidi esinemine Eestis

Tänu vaktsineerimisele on Eestis haigestumine kadunud. Viimased haigusjuhud registreeriti 1961. a.